

facerdos in templo totum agere & implere videatur. Eget officio diaconi sacerdos, sicut & diaconus sacerdotis: nec dives sine paupere, nec pauper sine divite esse potest. Post consecrationem enim omnium sacramentorum, post orationes, post recitationes nominum, post omnia mysteria deitatis, perfectio rursus levitis in altari datur: diaconus, ut superius dixi, calicem tradit, testis passionis, testis dispensationis, testis humilitatis, ne elatus in superbiam is qui obtulit, nihil sperandum sibi a diacono recognoscat. Ideo levita in consecratione perfectus est, nec ultra jam sicut laicus benedicitur, quia perfectam in se habere jubetur Domini sanctitatem. Denique ex omnibus tribus in Jesu Nave libro, Levitae civitates accipiunt: ut tu intelligas nullum esse hominum genus, nullam terram, nullum locum, nullam Christum: quae non huic propter Dominum servire jubeatur. De levitis autem decimas decimarum accipiunt sacerdotes, nec dare ipsis, sed accipere mandantur. Nunc autem ex quo in Ecclesia sicut in Romano imperio crevit avaritia, perit lex de sacerdote, & visio de propheta. Singuli quique pro potentia Episcopalis nominis, quam sibi ipsi illicite absque Ecclesia vindicaverunt, totum quod levitarum est, in usus suos redigunt: nec hoc sibi quod scriptum est vendicant, sed cunctis auferunt universa. Mendicat infelix clericus in plateis, & civili opere mancipatus, publicam a quolibet deposcit alimoniam: & quidem ex eo despicitur a cunctis sacerdotale officium: dum misericordia desolatus, juste putatur ad hanc ignominiam devenisse. Eger in sede presbyter, in altari levita, in secretario subdiaconus, in lectione lector, & in templo ostiarius, in sepultura fossarius: moriuntur fame, qui alios sepelire mandantur: possunt misericordiam, qui miseris aliis sunt praecipi. Et dum ista fiunt, sacerdos qui hoc non fecerit condemnatur. Solus incubat divitiis, solus ministerio utitur, solus universa sibi vendicat, solus partes invadit alienas, solus occidit universos. Nam si secundum divinos libros omnia faceremus: nec deesse quicquam visibiliter poterat cunctis, & sola in Christi Ecclesia sanctitas abundaret. Hinc propter sacerdotum avaritiam odia consurgunt, hinc Episcopi accusantur a clericis, hinc principum lites, hinc desolationum cause, hinc origo criminis. Etenim si unusquisque, ita hunc mundum visibiliter possidere mandatur, ut sua tantum possessione contentus sit: ac res non invadat alienas, non agrum pauperi tollat, non vineam, non subjectorum aliquod, non famulos, non fructus: quanto magis qui Ecclesiae Dei praest, debet ita in omnibus servare justitiam, ut sibi hoc tantum vendicat quod sui juris esse cognoscit? Aliena non contingat, aliena non rapiat, aequalem se ceteris faciat: & sicut sine his in Ecclesia non fuit, ita & sine his in Ecclesia ministerii dispensatione non vivat. Certè, ut ipse nosti qui visibiliter in hoc mundo jus invadit alienum, accusatur a paupere, damnatur a iudice: Ita & in Ecclesia Dei cum unusquisque stipendia sua perdit: clamat ad Deum, exauditur a Christo, nec differtur in hac parte ultionis sententia, si non redduntur universa. Moderatio enim Dei, preces ac solum nostrum reditum querit, ac nos querit sua bonitate salvari. Sed si non convertimur, si duri corde sumus, si in peccatis usque ad mortem illicite perduramus: Assidue peccanti, sicut scriptum est, Deus non miseretur.

De sexto gradu Ecclesiae qui sacerdotum ordo est.

SEXTUS seniorum ordo est, qui sacerdotibus datur, qui presbyteri dicuntur, qui praesunt Ecclesiae Dei, & Christi sacramenta faciunt. Hi autem in benedictione cum Episcopis consortes ministeriorum sunt. Nulla in conficiendo corpore Christi ac sanguine inter eos & Episcopos credenda distantia est: & Eucharistiam jam pridem per presbyteros benedictam, si usus exegerit, Episcopi accipere debent, ac se Christo, ac plenitudini ejus communicare cognoscere. Nam si quis ad injuriam revocet, aut putet se accipere non debere Eucharistiam quam presbyter benedixit: is profecto perversus est, credens Dominum duo corpora habuisse: unum majus, & unum minus. Majus quod Episcopus conficit, quod presbyter, minus. Hic Christum dividit eique facit injuriam. Ergo inter baptismum & baptismum potest esse distantia, ut sanctior iudicetur, quem baptizavit Episcopus, quam is quem levita: sicut in Actibus Apostolorum legis Eunuchum a Philippo diacono baptizatum fuisse, ut scriptum est: Ecce aqua, quis prohibet me baptizari? Et ille ait: nihil, si credis.

Fides enim est quae facit mundum: & quia non est dantis, sed accipientis: ita credendum est in omni anima baptismum esse perfectum, & in omni sacerdote corpus Christi esse perfectum. Qui non communicat Eucharistiam presbyterorum, non communicat Christo: nec Eucharistiam ipse benedicit, quia in eo in quo iudicat, condemnatur, atque in similitudinem Judae traditoris tradens Dominum, nullo cogente ipse sibi infert manus ac suspensio perit, quia superbia peccat in Deum. Nec ego dico praesentibus Episcopis atque absentibus altari presbyteros posse sacramenta conficere. Sed si forte usus exegerit, ut venientes ad Ecclesiam sacerdotes eisdem horis quibus aut oblatio parata non sit, aut non possit offerri, non debere Episcopum repudiare Eucharistiam presbyterorum, si ponatur in altari, quam aliquis oportet propter Christum, quoniam corpus Christi est, sicut scriptum est: Vos enim estis corpus Christi & membra ex parte. Caritas enim cooperit multitudinem peccatorum: Fides, spes, caritas, tria haec, major his est caritas. Caritas patiens est, benigna est, non emulatur, non inflatur, non perperam agit: omnia credit, omnia sustinet: caritas nunquam excidit. Et quia scriptum est: Presbyteri duplici honore honorentur, maxime qui laborant in verbo Domini: predicare eos decet, utile est benedicere, congruum confirmare, convenit reddere communionem, necesse est visitare infirmos, orare pro invalidis, atque omnia Dei sacramenta complere, praesertim cum in Oriente eam consuetudinem & in Illyrico, & in Italia, atque in Africa omnibus in locis, temporibus Apostolorum fuisse manifestum sit. Ac sola propter auctoritatem summo sacerdoti clericorum ordinatio, & virginum consecratio reservata sit. cum basilicae, altaris & christiatis dedicatione, vel satisfactione, ne a multis disciplina Ecclesiae vindicata concordiam sacerdotum solveret, scandala generaret. Propter hoc & nuper Episcopalis electio ad metropolitanum remissa est: & cum huic summa datur potestas, aliis admittitur haec facultas: & incipiunt etiam summi sacerdotes pati, non ex jure sed ex necessitate alium sacerdotem. Nemo hinc Episcoporum invidia diabolica tentationis inflatus irascatur in templo, si presbyteri interdum exhortentur plebem, si in Ecclesia praedicent, si plebibus, ut scriptum est, benedicant: etenim abnuentur mihi ista sic dicam, qui non vult presbyteros facere quae jubentur a Deo, dicat, quis major est Christo? aut quid corpori ejus, aut sanguini poterit anteponi? Si presbyter Christum consecrat, cum in altario Dei sacramenta benedicit: benedicere populo non debet, qui Christum etiam meruit consecrare? Virgines etiam Dei, licet Apostolus dicat: De virginibus praecceptum Domini non habeo: tamen hoc ratione faciente, si usus exegerit, per eum benedici, si necesse est, manifestum est: quia Maria mater Domini Christi, soror est virginum, & Eucharistia Christi est corpus, & minor Maria quam Dominus: Tamen credendum est, summi sacerdotis iudicio & hoc faciendum quod iusserit circa laicos & mulieres. Jubentibus vobis injustissime sacerdotibus, non recte presbyter Dei benedictionis perdit officium, amittit linguae opus, non habet confidentiam praedicandi: truncatus est omni parte virtutum, solum presbyteri nomen habet, plenitudinem ac perfectionem, quae consecrationi ejus competit, non retentat. Quis hic rogo o sacerdotes honor vester est, ut damna gregibus inferatis? quoniam cum pastoribus per potentiam vestram auferatur Deo digna diligentia, contagium quoddam & calamitas crescit in gregibus: ac Deo nostro, non patrimonii sui damna conquiritis, dum soli vultis in Ecclesia potestari? Denique & christiatis ea ratio est, atque hic ordo legitimus consecrandi, baptizatum Dominum & in similitudine columbae in specie christiatis a patre unctum fuisse manifestum est, ac plenitudo sacramenti, corpus ejus & sanguis ostensus. Quae cum offerre licet, etiam reliqua, quae in eo sunt consecrare, quia in Christo omnis plenitudo divinitatis corporaliter habitat. Presbyteri ergo, si necesse est, possunt christiatis conficere, quia in corpore ejus christiatis est. Siquidem haec regula etiam nunc servatur a plurimis, atque in Ecclesiis multis sic ista faciunt: tamen mea hoc scito esse sententiae, nulli Episcopo super hoc injuriam esse faciendam, nec legem a me opponendam esse ei qui lex est presbyteri. Ab initio, ut legimus, negociorum iudices esse mandati sunt presbyteri interesse sacerdotum consilio. Quoniam & ipsi presbyteri, ut legimus, Episcopi nuncupantur, secundum quod scriptum est ad Titum: Hujus rei gratia reliqui te

Cretae: ut ea quae defuncti corrigas, & constituas per civitates presbyteros, quemadmodum ego tibi disposui, & cetera. Vides ergo presbyterum Episcopum dici, & Apostoli Pauli esse sententiam? Et alibi ad Timotheum de Ecclesiae ordine: Oportet Episcopum irreprehensibilem esse, & cetera. Vides ergo hic presbyteri non fieri mentionem, sed hunc esse locum quem Episcopatum vocat? Et alibi ad Timotheum Episcopum: Praeceptum haec & doce: nemo adolescentiam tuam contemnat, sed forma esto fidelium in sermone, in conversatione, in charitate, in fide, in castitate, & cetera. Intelligis ergo in presbytero summam sacerdotii collocari? Et alibi ad majores natu: Qui vos posuit Episcopos regere Ecclesiam suam Philippis. Certè una Macedonia civitas est. Et cum ibi Paulus Episcopi & diaconibus scripsit: quid nisi eos qui praesunt presbyteri, episcopos vocat? Denique & Apostolus Joannes Episcopus scribit: Senior electa dominae quam diligo in veritate. Nam presbyter aetatis est nomen, Episcopus dignitatis. Salomon quoque ait: Presbytero humilia animam tuam. Sed oderunt hoc sacerdotum superbi, in presbyteris nomen, qui nolunt esse hoc quod Christus, qui discipulo pedes lavit, qui baptizatus est a Joanne, licet baptizandum se Joannes a Domino proclamaret. Propterea haec scribo, ut si praeteriti temporis error non potest jam revocari, vel ad praesens in Ecclesia servetur humilitas, ut Presbyteri hoc in Ecclesia suis faciant quod Roma, sive quod in Oriente, quod in Italia, quod in Creta, quod in Cypro, quod in Africa, quod in Illyrico, quod in Hispania, quod in Britannia, quod etiam ex parte per Gallias, quod in omnibus locis tibi humilitas perseverat, quod in caelis sit, quod majus est, ubi sedes eorum legis esse dispositas, ut terrena contemnas, ut nihil tibi de mundi istius conversatione praesumas. Respice Jerusalem matrem omnium sanctorum ornatam Patriarchis, Prophetis, Apostolis & Angelis Dei: ipsius consuetudinem sequere, ipsius sacramenta custodi. Nihil tibi sit commune cum ceteris qui errorem suum illicita praesumptione defendunt, & consuetudinis dicunt esse quod voti est. Nam si aliquis nostrum praeteriti temporis consuetudinem post agnoscere, probarem tibi hoc quod loquor, ab initio semper cum Apostoli praedicarent in Ecclesia fuisse servatum, & postmodum odio singulorum vitata aliqua, aliqua praesumpta. Sed nemo damnandus est, nemo judicandus, imo omnes in mansuetudine & charitate amplectendi, ut dum nobiscum bonitatis Christi fundamenta cognoscunt, ad aedificium Dei spontanea voluntate conveniant, ut in culmine templi nobiscum manere mereantur.

De septimo & praecipuo gradu Ecclesiae, qui ordo Episcopalis seu Episcoporum est.

SEPTIMUS autem in his dispositionibus Episcopalis ordo est, & qui primus & perfectus in cunctis est qui omnipotentiae Dei, & in Christo donatur, ex quo processit omnium gloriarum & plenitudo est virtutum, ex quo omnia, in quo omnia. Ipse enim ordinat sacerdotes, ipse levitas, ipse subdiaconos, ipse lectores, ipse ostiarios, ipse fossarios, ipse arundinem tenens metitur Jerusalem, ipse fabricae Dei praest, ipse quod unusquisque facere debet ostendit, ipse damnat, ipse recipit, ipse ligat, ipse ligata solvit, ipse claves regni caelorum habet, ipse thronum Dei refert & claudit, supra se nihil habens. Si humilis & bonus sit, si perfectus ut scriptum est: Estote perfecti sicut & pater vester perfectus est: si observat omnia, si hospitalis, si sine crimine, si habens testimonium bonum, si unius mulieris vir est, id est, sua tantum carne contentus, alieni corporis illicebitas non requirit: filios habens subditos in castitate & sobrietate: quia peccare in operibus non debet, qui in electione perfectus est. Hujus sacerdotalis vestis, est perfecta Dei gloria. Ad hunc pertinet christiatis: quia ipse Christus Christianorum est, id est, sanctus sanctorum & Episcopus animarum, secundum quod scriptum est: Nolite tangere Christos meos, & in Prophetis meis nolite malignari. Huic summa a cunctis clericis atque ab omni populo deferenda reverentia est: quia non dicit figmentum et qui se finxit: ut quid me finxisti sic? Aut non habet potestatem sigillorum luti, ex eadem massa facere, aliud quidem vas in honorem, aliud in contumeliam? Huic non cogitare de crastino, pro perfectione mandatur. Hic de vestimento & victu sollicitus esse prohibetur. Hic per omnia similes Deo est, si non recedat a Christo, secundum quod scriptum est: Tu es sacerdos in aeternum secundum or-

dinem Melchisedec. Hic in carne ambulans, non secundum carnem militat. Hic non vult esse nisi cum Jesu. Hic neminem damnat: hic ipsi etiam Judae, sciens cum talem esse in passione, pacificus est. Hic osculum ei dat a quo traditus est. Hic pro cunctis patitur. Hic salvat universos. De hoc officio amplius disputare nihil possum, quoniam quod in clericis consecratum esse praedidisti, Episcopum solum habere manifestum est: In illis esse partes & membra virtutum, in Episcopo plenitudinem divinitatis habitare corporaliter: Atque ita est, ut in Episcopis Dominum, in presbyteris Apostolos, qui & ipsi sunt, recognoscas. Sed quia scriptum est: Non vos me elegistis, sed ego elegi vos: summus sacerdos qui eligit dicitur, qui vero electi sunt, sacerdotes. Omnem enim suam potestatem Deus discipulis suis dedit: & Moysen Deum dicit voluit Pharaonis. Atque ipse homo Jesus Christus major in eo quod in carne apparuit, fuit. Et hoc est mysterium Ecclesiae, quod Esdras descripsit, quod in quinque gradibus collocatum, sensus nostri capitis tenet. Namque visui Episcopatus & presbyteria dantur, secundum quod scriptum est: Speculatorem te posui domui Israeël. Levitae odorati, quia ipsi sacerdotibus juncti, columna & fundamentum veritatis sunt, ipsi spiritus forma, puris mentibus odor vite in vitam sunt, & per omnes eorum odor sacrificii ascendit in conspectu Dei. Nathinnee auditus, ut audiant universi divinis verbis ac praecipis sacerdotum & officii levitarum. Sacri cantores sermoni, quod est lingua. Ostiarii sive fossarii ori, sicut scriptum est: Pone Domine custodiam ori meo, & ostium circumstantiae labii meo. Ex verbis enim nostris justificabimur, & ex verbis nostris condemnabimur: in ore enim hominis vita & mors: ideo in fossariis spiritus prophetarum prophetis subjectus est: in ostiariis doctores, in lectoribus Propheta, in subdiaconis Angeli, in diaconibus archangeli, in presbyteris Apostoli, in Episcopis Deus. Denique scriptum est, primo Apostolos, secundo Prophetas, tertio Doctores: Et ideo de Episcopo utique ad diaconum spiritus dispositio est. De subdiaconibus utque ad ostiarios animae, in fossariis corporis. Sicque has omnes dispositiones in Ecclesia Christi, quasi unum hominem Deo servientem esse cognosce, secundum quod scriptum est: Vos estis Templum Dei, & Spiritus Dei habitat in vobis. Si quis Templum Dei violaverit, disperdet illum Deus. Templum enim Dei sanctum est, quod estis vos. Praedica verbum Dei tibi cunctis, ut scriptum est: Exhortare omnes, divinitus hujus saeculi praecipere, non superbe sapere, neque sperare in incerto divitiarum, sed divites esse in operibus bonis: nemo adolescentiam tuam contemnat: non recedat liber legis de manu tua, sed meditaberis die ac nocte in eo. Ante omnia curam habe pauperum, quia propter nos Christus pauper factus est cum esset dives, ut inopia illius ditaretur. Professas & eas quae vere viduae sunt, require: egenibus necessaria ministra: nec in quoquam peregrinationis nomen hostesceas. Quoniam quamdiu sumus in carne, peregrinamur a Domino. Juniores autem in viduas devota; cum enim luxuriata fuerint, in Christo nubere volunt. Uxori tuae propter antiquam consuetudinem ac periculum sacerdotii, non des animam tuam in potestatem: ne forte in similitudinem Adae in paradiso positus confundaris, atque acceptam legem si peccaveris perdas: ac nuditatis tuae conscius, confusionem mentis excipias, & locum consecrationis amittas. Amanda quidem uxor est, sed sicut Ecclesia, aut Templum Dei: orandum cum ea, legendum, abstinendum, communicandum in altario, non in opere: spiritu, non carne vivendum. Venerari autem & te propter conjunctionem legis debet, non desiderare propter consuetudinem delinquendi: quia aperte tibi usum conjugii interdictum esse perpendis, cum te Episcopum esse cognoscis. Habere se & illa ex hoc Christum gaudeat, non maritum: esse cum Deo, non habitare cum conjugio: possidere intra domesticos parietes vernaculam sanctitatem: exultet in Domino, gratias agat Deo, quod de corruptione liberata est: tibi quoque debitor sit, quod ad hoc officium volasti, qua consentiente electus es a Domino, quod prius de omnibus cum tuis, ut decuit, translegisti, quam Episcopatum rogatus acciperes, & separatus a conjugio in Ecclesia permaneres. Certus autem sum exemplo bonae vitae tuae omnes haec esse facturos, ut in adolescentia credentes Deo, dum contemnantur terrena, divina percipiant, & emendati in omnibus Domino consecrentur, ut doctores plebium facti, post emendationem sui praedicent universis, & salus om-

nium nuncupentur. Seculares autem viros ad ministerium non assumas Ecclesiæ, sic enim legis: Manus temere nemini imponeris. Et iterum: Hi primum comprobentur, & sic ministrent sine crimine constituti. Sunt enim multi qui sequentes vota populorum, disciplinam Ecclesiæ non observant, ac sine experimento bonæ vitæ, eligunt non convertos. Atque ut consuetudinem reprehendam: peccantes nobilitatem potius, quam mores optimos benedicunt: & ante regni cælestis gubernacula tradunt, quam de terrena conversatione securi sint, quasi vero Deo deficiant sacerdotes, aut clericatus officium possit implere, qui necdum castus didicit esse abstinendo. Taceo de reliquis vitæ documentis, quod ignorat libros, quod consuetudinem nescit: & prius doctor gentium dicitur vel minister, quam discat aliquid imperitus, alieno iudicio imposterum vivens, non Dei, sed cuiuscumque facit in omnibus voluntatem. Dum enim instruenti se obedientiam debet, cedit ad tempus & invitus discipuli nomen accipit in magistro, minorque fit minimo. Concurrent ad Ecclesiam populi, à sacerdote novo aliquid audituri quod edificet cunctos, quod salvet universos, & ultra solitum morem forte nihil dicitur, ceras necit, paginas ignotas cunctis versat in pectore, & delicta omnia recognoscens, sola impudentia utitur excusantis, & hoc ipsum quod rogatur irascitur. Quale tunc erit quæso Episcopo iudicium tuum cum interrogatus nihil dixeris: ac mulieres laicosque pro scientia agnitionis vitæ, intrare Ecclesiam recognoveris? Sacramentorum verò hæc ratio est, atque hic ordo omnium nascentium, qui in carne descendimus: ut qui venientes in mundum vendamur sub peccato, idolis servientes primitus nuncupemur. Quis enim à quo superatur, ejus servus addicitur: & ejus operi mancipatur, præstat officium, cuius desiderium gestat in sensu: prævalente enim ignorantia, regnat avaritia, quæ radix omnium malorum est, & inquisitio idolorum: & hoc est malum quod difficile superatur, qui non aut habendi voluntate, aut paupertatis timore teneatur. Sed quia primitus in exhortatione Prophetiæ sermo prædicandus est, necesse est, ut in illis unus Deus avidius & loquatur & nominetur, secundum quod scriptum est: Dominus Deus tuus unus est. Hi sunt quos catechumenos nominamus, & subiacentes castigationi, & liberum ad Christum habentes arbitrium: quia principium sanctitatis est Dominum Jesum Christum Dei filium confiteri, secundum quod scriptum est: Corde creditur ad justitiam, ore autem confessio fit ad salutem. Secundus consentientium locus est, qui ad Dei gratiam festinantes, aliquid amplius quam fuerint esse desiderant. Qui ideo competentes dicuntur, id est, poscentes Dei gratiam, Deo jam utiles & per desiderium voluntatum competentes cælorum regna, ac volentes juri suo per misericordiam principalem hereditatem Deum vindicare: ab omnibus abstinentes, sperantes lavacrum, casti atque sinceri, & præsentis vitæ positum sibi terminum recognoscunt, & ordinem futuræ conversationis aspiciunt: ut qui antequam accipiant, serviunt Christo, post acceptam fidem Dei dona non perdant, aut irritam faciant gratiam, cui servire voluerunt. Tertius baptizatorum ordo est, in quibus jam Christus est, dicente Apostolo: Nescitis quoniam quicumque baptizati estis in Christo, Christum induistis? Et ideo cum cogitamus aliquid boni liberati à gentilitate catechumeni sumus: cum volumus quod sanctum est, competentes: cum operamur bona, baptizamur & commotimur Christo. Sed si fortè hoc impugnante diabolo quacumque peccati maculatione violamur, penitentia competit: quæ in similitudinem divini fontis, ipsa peccata mortificet, ac nos salvet in corpore. Qua completa quartus reconciliationis locus est, ut caput corporis nostri Christum esse credamus, quia Ecclesiæ suæ vir, caput mulieris: id est, omnium animarum quæ Deum tota mente perquirunt. Sal autem propterea catechumenis datur in mysterio: ut nos esse sal terræ, id est, sapientiam Dei noscamus. Invisibilia enim ejus, ut ait Apostolus, à creatura mundi per ea quæ facta sunt intellecta conspiciuntur, sempiterna quoque ejus virtus & divinitas: ita ut sint inexcusabiles, & cætera. Baptismus verò aqua est, quæ tempore passionis de latere Christi exivit: & nullum aliud elementum est, quod in hoc mundo purificet universa, quod omnium poculum sit, quod vivificet cuncta. Et ideo spiritus vitæ in aqua est, & congregatio aquarum, maria nomen accepit. Christo enim renascitur, qui baptizatur in fonte, fons enim origo omnium gratiarum est. In quo septem gradus sunt, tres in descensu, & tres in

ascensu: septimus vero est, qui & quartus, id est similis filio hominis, extinguens fornacem ignis ardentis, stabilimentum pedum, fundamentum aquæ: in quo plenitudo divinitatis habitat corporaliter. Oleum vero & chrisma esse sanctorum, silentium ipsius & pinguedinis natura demonstrat. Corpus Domini panis verus & cælestis è cælo est. Sanguis ejus, hoc est quod scriptum est: Ego sum vitis vera, vos autem sarmenta. Et quia multa membra, unum autem corpus, totius mundi natura contrita est invisibilibus speciebus in candorem lucis effectum, atque per baptismum aquæ in veritate: cum semper secundum speciem corporis, & puritas & veritas voluntatis apparet probata per ignem, ut his omnibus implementis alimentis, nihil desit visibilitati, nihil desit mysterio Dei, ac resurrectione carnis apertissime comprobetur: cum hæc quæ visibilia sunt, sanctificata per verbum & orationem, Christi corpus effecta sunt. Quæ omnia, si in veritate complecteris intelligens Deum, opus vitæ agis & commoraris in Christo. Tu es sacerdos in æternum secundum ordinem Melchisedec. Te decet hymnus Deus in Sion, ut reddas vota in Jerusalem. Tibi convivium Christus est: gaudium Christus est, cogitatio Christus est, desiderium Christus est, lectio Christus est, quies Christus est, atque imperans mundo Pharaonis Deus es, postquam universa viciisti. Hæc cunctis plebibus tuis, si dignaris ut moneam, prout potes semper insinua, memoriam mei habens in orationibus tuis sanctis, ut liberer ab infidelibus qui sunt in Judæa, ut remissionem consequar peccatorum. Certus sum enim ego, quia supra quam dico facies: debitorem enim te mihi esse cognoscis, ut pro me Deum rogare non desinas, quoniam sicut jubere dignatus es, officium disputationis impendi. Nec tibi legem quam sequi debeas posui, sed qualis esse jam debeas, stylo favente descripsi. Unum tamen illud præ cæteris rogo, ut quia multa secundum consuetudinem tuam, nova tibi videntur esse conscripta, præsumptioni meæ dare veniam digneris. Nec putes nos perveritatem aut novitatem aliquam, sed solum, si dici fas est, diversarum provinciarum consuetudinem publicare: sed sicut reprehendi neminem, ita & damnandum nullum descripsi: præsertim cum omnes Ecclesias Deus fecerit: & in omnibus Apostoli prædicaverint; nec deceat quemquam studere discordiæ, ubi pro omnium pace servanda, in disceptatione Ecclesiastica disciplinæ vincit ille qui vincitur, ac se victum gratulatur. Ego tamen in omnibus vobis cedo, qui omne quod facitis laudo, & in emulationem bonæ rei istud vestris sensibus derelinquo, ut unus alterum exhortans, invicem vos de consuetudine nostra & de contemplatione doceat: mihi hoc solum peculiariter relaxetis, ut pro me orare dignemini: qui ad emendationem omnium quæ conscripta sunt obedientiam gerens, ita libenter habeo mihi aliquid imputare, ut mei primitus sciatis esse iudicii: hoc tantum iussi ab omnibus condemnandum, quod aut consuetudo Ecclesiarum, aut divinatorum librorum scripta non retinetur.

CENSURA EPISTOLÆ SEQUENTIS.

Hanc non esse Hieronymi, deprehensum est & ab aliis. Et enim in editione Romana fuit ascriptum, dicitur, sed non est beati Hieronymi. In quibusdam exemplaribus habebatur hic titulus, ad Mauritium filiam, in aliis ad Maurici filiam, in aliis nullius nomen erat ascriptum. Quorum si nihil esset, stylus diversissimus satis erat argumenti, ex officina Hieronymiana non fuisse profectam, imo parum absuit quin hanc in extremam classem rejicerem.

VIRGINITATIS LAUS.

QUANTAM in cælestibus beatitudinem virginitas sancta possideat, post scripturarum testimonia, Ecclesiæ etiam consuetudine edocuemur: qua discimus peculiare illi subsistere meritum, cuius specialis est consecratio. Nam cum universa turba credentium paria dona gratiæ percipiat, & illdem omnes sacramentorum benedictionibus glorietur, ista aliquid proprium præ cæteris habent: cum de illo sancto & immaculato Ecclesiæ grege, quasi sanctiores purioresque hostiæ, pro voluntatis suæ meritis à sancto Spiritu eliguntur, & per summum sacerdotem Dei offeruntur altario. Digna revera Domino hostia tam preciosa animalis oblatio, & nullius magis, quam suæ imaginis, hostia placitura. De hujusmodi

etiam Apostolum dixisse reor: Obsecro autem vos fratres per misericordiam Dei, ut exhibeatis corpora vestra hostiam viventem, sanctam, Deo placentem. Possidet ergo virginitas, & quod alii habent, & quod alii non habent: dum & communem & peculiarem obtinet gratiam, & proprio, ut ita dixerim, consecrationis privilegio gaudet. Nam & Christi sponsas virgines dicere, Ecclesiastica nobis permittit auctoritas: dum in sponzarum modum eas consecrat Domino: velut ostendens eas vel maxime habituras spirituale connubium, quæ subterfugerint carnale consortium, & dignè Deo per matrimonii copulationem spiritualiter copulantur, quæ ejus causa dilectionis, humana connubia spreverunt. In his quam maxime illud impletur Apostoli: Qui autem adheret Domino, unus spiritus est. Grande est & immortale, & pene ultra naturam corpoream, frenare luxuriam, & concupiscentiam flammam adolescentiæ facibus astuantem, animi virtute restringere, & spirituali conatu, vim genitæ oblectationis excludere, vivereque contra humani generis legem, despiciere conjugii solatia, dulcedinem contemnere liberorum, & quæcumque præsentis vitæ commoda sunt, pro nihilo spe futuræ beatitudinis computare. Magna hæc, ut dixi, & admirabilis virtus est: & non immerito pro magnitudine laboris sui ingenti præmio destinatur: Dabo, inquit Dominus, spadonibus meis in domo mea, & in muro meo locum nominatum meliorem à filiis & filiabus Israel: nomen æternum dabo illis, quod non deficiet. De quibus spadonibus Dominus in Evangelio repetit, dicens: Sunt enim spadones qui seipfos caltraverunt propter regnum cælorum. Magnus quidem est pudicitie labor, sed majus præmium: temporalis custodia, sed remuneratio æterna est. De his & beatus Joannes Apostolus loquitur: quod sequuntur agnam quocumque erit. Quod ita intelligendum puto, nullum eis locum in cælesti aula claudendum, & cuncta eis divinarum mansionum habitacula referenda. Sed ut illustrius virginitatis meritum clareat, & quam Deo digna sit, manifestius intelligi possit: illud cogitetur, quod Dominus & Salvator noster Deus, cum propter humani generis salutem hominem dignaretur assumere, non alium quam virginalem elegerit uterum. Et ut hujusmodi plurimum sibi placere monstraret, & pudicitie bonum utique sexui intimaretur, virginem habuit matrem, virgo mansurus, in se viris, & in matre feminis præbuit virginitatis exemplum: quod demonstraretur in utroque sexu beatam integritatem divinitatis haberi, & plenitudinem meruit se, dum totum in matre fuit, quicquid habebatur in filio. Sed quid ego fatago excellens ac sublimè pudicitie meritum revelare, & gloriose virginitatis bonum ostendere, cum de hac re perloquor peroralle non nesciam: & ejus beatitudinem manifestissimis rationibus comprobasse: & nulli sapienti venire in dubium posse, eam rem majoris esse meriti, quæ sit amplioris laboris? Quisquis enim pudicitiam, aut nullius præmii, aut parvi existimat: certum est illum, aut ignorare, aut non voluntarium ferre laborem. Inde illi semper castitati derogant, qui eam aut non habent, aut habere coguntur inviti. Nunc itaque quoniam paucis licet, tam laborem, quam meritum integritatis ostendimus, ne res quæ grandi virtute constat, ingenti præmio destinata, carere fructu suo possit, diligentius excubandum est. Quanto enim quæcumque species preciosior fuerit, tanto majore sollicitudine custoditur. Et quoniam multa sunt, quæ bono proprio carent, nisi aliarum rerum juventur auxilio: ut est mellis species, nisi cerarum custodia & favorum cellulis conservetur, & ut verius dixerim, nutriatur, naturalem gratiam perdit, & subsistere per se ipsam non potest. Sicut vini species quod nisi boni odoris vas sit, & reparatis crebro picibus foveatur, genitæ suavitate vim amittit. Attentius ergo providendum est, ne fortè & virginitati aliqua sint necessaria, sine quibus nequaquam afferre fructum sufficiat, & tantus nihil proderit labor: dum vanè prodesse creditur, quod absque viribus necessariis possidetur. Nisi enim fallor, ob cælestis regni præmium, pudicitia servatur integritas, quod sine vitæ æternæ merito, neminem consequi posse satis certum est. Æterna verò vita, non nisi per omnem divinorum præceptorum custodiam promereri potest, scriptura dicente: Si vis ad vitam venire, serva mandata. Vitam ergo æternam non habet, nisi qui cuncta mandata legis servaverit, & qui vitam non habuerit, cælestis regni non potest esse possessor. In quo non mortui, sed vivi quique regnabunt. Nihil enim virginitas sola proficiet, quæ cælestis regni gloriam sperat, nisi & aliud habuerit,

cui promittatur perpetua vita, per quam cælestis regni præmium possideretur. Ante ergo omnia pudicitiam integritatemque servantibus: & ejus remunerationem à Dei equitate sperantibus, mandatorum sunt custodienda præcepta, ne gloriose castitatis & continentie labor in irritum deducatur. Supra mandatum vel præceptum esse virginitatem, sapiens ex lege nullus ignorat, Apostolo dicente: De virginitate autem præceptum Domini non habeo, consilium autem do. Cum ergo obtinenda virginitatis consilium dat, non præceptum statuit, supra mandatum vel præceptum eam esse professus est. Quicumque ergo virginitatem servant, magis faciunt quam præceptum sit. Tunc enim proderit magis fecisse quam justum est, si quod justum est, feceris. Nam quomodo plus fecisse gloriaberis, si minus aliquid non facias? Cupiens divinum implere consilium, ante omnia serva mandatum. Volens virginitatis præmium consequi, amplectere meritum vitæ, ut tua castitas remunerari possit. Nam ut vitam præstat observatio mandatorum, ita è contrario generat prævaricatio mortem. Et qui per prævaricationem in mortem fuerit deputatus, virginitatis coronam sperare non poterit, neque pudicitie præmium expectare constitutus in pena. Tres enim sunt species, per quas regni cælestis possessio introitur. Prima est pudicitia: secunda mundi contemptus: tertia vero justitia. Quæ ut connexæ plurimum se possidentibus præstant, ita possunt divise difficile prodesse: dum unaquæque earum non propter se tantum, sed propter aliam efflagitur. In primis igitur quaritur pudicitia, ut facilius subsequatur mundi contemptus: quia ab illis mundus contemni levius potest, qui matrimonii nexibus non tenentur. Mundi vero contemptus expoficitur, ut justitia conservetur: quam difficile implere possunt, qui sæcularium bonorum cupiditatibus, & mundanarum voluptatum negotiis implicentur. Quisquis ergo possidet primam speciem pudicitie: & secundam quæ est mundi contemptus, non obtinet: pene sine causa possidet primam, quando secundam non habet, propter quam quæsitæ est prima. Si primam & secundam habet, cui tertia quæ est justitia desit, frustra laborat: quoniam superiores duæ propter tertiam præcipue requiruntur. Quid enim propter mundi contemptum prodest pudicitiam habere, & propter quod eam habeas non habere? Vel cur res mundi contemnas, si justitiam propter quam pudicitiam & mundi contemptum habere te convenit, non custodias? Quia ut prima species propter secundam est, ita prima & secunda propter tertiam: quæ si non fuerit, nec prima, nec secunda proficiet. Dicat forsitan, doce me ergo quid sit justitia, ut eam si cognoverim facilius implere sufficiam. Dicam breviter, ut valco, & verborum utar simplicitate communium: quia causa de qua agimus talis est, quæ disertioribus facundie sermonibus nequaquam debeat obcurari, sed simplicioribus eloquentiæ narrationibus pandi. Omnibus enim in commune necessaria, communibus debent sermone demonstrari. Justitia ergo non est aliud, quam non peccare. Non peccare autem legis præcepta servare. Præceptorum vero observatio duplici genere custoditur: ut nihil eorum quæ prohibentur facias, & cuncta quæ jubentur implere contendas. Hoc est quod dicit: Recede a malo & fac bonum. Non enim in hoc putes constare justitiam, ut malum non facias, cum & bonum non facere malum sit, & in utroque legis prævaricatio committitur. Quoniam qui dicit: Recede a malo: & ipse dicit, fac bonum. Si a malo recesseris, & non feceris bonum, transgressor es legis: quæ non tantum in malorum actuum abominatione, sed in bonorum operum perfectione completur. Neque enim hoc solum tibi præcipitur, ut vestitum non spolis suis indumentis: sed ut spoliatos operias tuis vestimentis. Neque ut habenti panem non auferas suum, sed ut non habenti tuum libenter impertias. Neque ut pauperem non repellas hospitio suo, sed ut pulsum & non habentem recipias tuo. Præceptum est enim nobis flere cum flentibus. Quomodo cum illis flentis, si in nullo eorum necessitatibus participamus, nec aliquid eis in his propter quas lachrymantur causas præbeamus auxilium? Neque enim stertum nostrorum Deus instructuosum humorem querit: sed quia lachrymæ doloris indicium sunt, vult te ita alterius angustias sentire ut tuas: & quomodo tibi in tali tribulatione si esses, subveniri cuperes, nisi alteri ipse subvenias propter illud. Quæcumque vultis ut faciant vobis homines bona, ita & vos facite illis similiter. Nam cum flente flere, & nihil, cum possis, flenti conferre, subsanationis non pietatis iudicium est. Denique Salvator noster